

Sivukylien lietteiden sijoituspaikkojen sulkeminen ja alueiden kunnostaminen

772/02.08.00.02/2019

KH 13.08.2019 § 217

Pudasjärven Hetekylässä (Hetejärvi), Puhoskylässä ja Sarakylässä (Sarajärvi) on 90-luvulla rakennetut ja käyttöön otetut yhdyskuntalietteen vastaanottamiseen tarkoitetut lietteenkaatopaikat, joissa liete puretaan maahan rakennettuun altaaseen, käsitellään suodattimella ja neste puretaan purkuojaan. Kiintoaines on suunniteltu kompostoitavan viereisellä kentällä.

Pudasjärven kaupunki on kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen (Oulunkaaren ympäristöpalvelut) kehotuksesta keskeyttänyt paikkojen toiminnan loppuvuodesta 2018 sen seurauksena, kun paikkoihin on suoritettu tarkastus yhtä paikkaa koskevan yleisöilmoituksen perusteella.

Paikoille on kunnan myöntämät jätevesien johtamisluvat ja ne on kirjattu ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Ympäristölupia ei kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen käsityksen mukaan ole, vaikka asiakirjoissa on täytetty ja allekirjoitettu ympäristölupahakemus. Kohteiden huoltotoimista on kirjanpitoa viimeksi useita vuosia sitten, eikä toiminta kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen mielestä ole nykylainsäädännön mukaista. Edes paikkojen hoitaminen alkuperäisen suunnitelman mukaisesti ei erittäin todennäköisesti täytä nykyisiä jäteveden puhdistusvaatimuksia.

Kaikissa kolmessa paikassa on maaperän pilaantuneisuutta osoittava PIMA-merkintä, sillä lietteenvastaanottoaika on perustettu vanhojen käytöstä poistettujen kaatopaikkojen alueelle.

Kaupunki (tekninen toimi) harkitsee paikkojen sulkemista asianmukaisen toimenpitein ja pyytää kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta ohjeita paikoissa tarvittavista lopputoimenpiteistä.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen selvittää ELY-keskukselta, onko kyseessä PIMA-asia, jolloin toimivaltainen viranomainen ja toimenpiteistä päättävä taho on ELY-keskus.

ELY-keskus toteaa viestissään, että kyseisten lietteen kaatopaikkojen sulkemista koskevat asiat kuuluvat kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan. Kuten ilmoituksissa kohteiden merkitsemisestä ympäristönsuojelun tietojärjestelmään vuonna 2002 on todettu, asiat kuuluvat kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan voimassa olleen ympäristönsuojeluasetuksen mukaan. Kunnan ympäristönsuojelu viranomaisen tehtävänä on ollut ympäristöluvan tarpeen arvioiminen. Kohteet sijaitsevat ilmeisesti kyläkaatopaikkojen vieressä, mutta em. kaatopaikoilla ei ole ollut ympäristölupaa, jonka vuoksi toiminnallista yhteyttä ELY-keskukselle kuuluvien valvottavien kohteiden kanssa ei ole. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa toiminnoille, joilla ei ole ympäristölupaa, yksittäisen määräyksen pilaantumisen ehkäisemiseksi

YSL 180 §:n nojalla.

ELY-keskus ei katso tarpeelliseksi antaa asiasta lausuntoa, mutta toteaa, että kunnostukseksi alueille riittänee aiemmin suljettujen kyläkaatopaikkojen tapaan kevyt maapeitto (esimerkiksi 50 cm moreenia). Tapauskohtaisesti tulee tarkastella tarvittavat toimet alueiden siistimiseksi kullakin paikalla roskien ja mahdollisine rakenteiden poistamisineen. Lietteen kaatopaikoille ei ELY:n käsityksen mukaan ole sijoitettu merkittäviä määriä lietteitä, jonka vuoksi sulkeminen ei vaatisi järeämpiä toimintatapoja.

Lietteen vastaanotto ja käsittely Pudasjärvellä

Kaupungin suljetuilla kaatopaikoilla Sarakylässä, Hetekylässä ja Puhoskylässä on kaikilla Pudasjärven kunnan valvontalautakunnan myöntämät 22.8.1995 (§ 97-99) lietteen vastaanottopaikan jätevesien johtamisluvat. Lietteenkaatopaikkojen toiminnan nykytila ei ole ollut nykyisellä valvontaviranomaisella tiedossa, joten valvontakäynti suoritettiin Puhoksen ja Sarakylän vastaanottopaikoille 11.10.2018.

Ympäristötarkastajan mukaan ympäristölupa ei muuta toimintaa sallituksi, koska paikat ovat hoitamatta mm. porttien lukitus, kirjanpito kuormista, Hetekylän paikan tarkkailutulokset, sakan kompostointi ja pois toimittaminen. Pudasjärvellä sallitut vastaanottopaikat ovat Pudasjärven Vesiosuuskunnan ja Syötteen jätevedenpuhdistamot. Syötteen ja Pudasjärven vesiosuuskunnan jätevedenpuhdistamoiden osalta lietteiden vastaanottamisesta on sovittava erikseen laitoksen kanssa. Pudasjärvellä viljelijä voi tyhjentää omat ja muutamien naapurien sakokaivot pelloille edellyttäen, että lietteeseen lisätään sammutettua kalkkia 8,5 kg / m³, sekoitetaan hyvin ja annetaan vaikuttaa 2 tuntia. Levitetty liete tulee kirjata lohkokirjanpitoon.

Paikkojen kunnostaminen pikaisesti vaatisi paljon aikaa ja rahaa. Todennäköisempää lienee, ettei paikkoja saada kohtuullisin kustannuksin nykyainsäädännön mukaisiksi.

Maahan ei saa laskea wc-sakokaivolietettä, jota ei ole hyväksytyllä tavalla käsitelty taudinaiheuttajien hävittämiseksi (esim. kalkitseamalla tai lämpökäsittelyllä, kuten kompostointi). WC-sakokaivolietteen levittämiskielto perustuu mm. seuraaviin säädöksiin: jätteestä tai jätehuollosta ei saa aiheutua vaaraa terveydelle tai ympäristölle, jätehuollossa on käytettävä mahdollisimman hyvää terveys- ja ympäristöhaitan torjuntamenetelmää (terveydensuojelulaki 22 §, jätelaki 13 §); maahan ei saa päästää jätettä eikä muutakaan ainetta siten, että seurauksena on sellainen maaperän laadun huononeminen, josta voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle (ympäristönsuojelulaki 7 §).

Pudasjärven kaupunki on keskeyttänyt Sarakylän, Hetekylän ja Puhoksen lietteiden vastaanottopaikkojen toiminnan selvitystyön ajaksi 12.12.2018 alkaen. Alueille on sijoitettu asianmukaiset kyltit sekä estetään pääsy lukitseamalla portit.

Ympäristövalvontaviranomaiset pyysivät selvitystä Pudasjärven kaupungin tekniseltä toimelta lietepaikkojen nykytilasta kevääseen 2019 mennessä. Lisäksi he edellyttivät kaupungin kantaa siihen mihin toimenpiteisiin kaupunki ryhtyy paikkojen saamiseksi lainmukaiseen kuntoon ja valvonnan järjestämiseksi paikoilla siten että myös se täyttää lain kirjaimen.

Pudasjärven kunnan tekninen osasto on hakenut lupaa Hetekylän, Puhoskylän ja Sara-kylän lietteen vastaanottopaikkojen jätevesien johtamiselle. Pudasjärven kunnan valvontalautakunta on myöntänyt jätevesien johtamisluvat 22.8.1995.

Pudasjärven kunnan valvontalautakunta on myöntänyt luvat hakemuksen mukaisille jätevesimäärälle lietteen vastaanottopaikoille, jotka ovat 300 m³ vuodessa/paikka.

Lupaehdon mukaisesti kaikki vastaanottopaikalle tuleva liete ja jätevesi tulee käsitellä ennen avo-ojaan johtamista lietealtaassa ja Green Pack –suotimessa tai vastaavassa puhdistuslaitteessa.

Vastaanotetusta lietemäärästä tulee pitää kirjaa, ja raportoida vuosittain valvontalauta-kunnalle.

Lietteenkäsittelyn puhdistustehoa tulee tarkkailla vuodesta 1996 alkaen vähintään joka toinen vuosi ajankohtana, jolloin laitoksen käyttö on ennakoarvioiden mukaan suurimmillaan. Laitokselle tulevasta ja lähtevästä vedestä tulee tehdä seuraavat analyysit: kokonaisfosfori, kokonaistyppeä, ammoniumtyppeä, kiintoaine, biokemiallinen hapenkulutus (BOD7) ja koliformiset bakteerit. Näytteet tulee ottaa edustavina kokoomanäytteinä ja tulokset on raportoitava valvontalautakunnalle.

Pudasjärven kaupunki on teettänyt Pöyry Finland Oy:llä nykytilaselvityksen, mihin toimenpiteisiin näillä tilapäisesti suljetuilla lietepaikoilla tulisi ryhtyä siten, että ne täyttäisivät nykyisen lainsäädännön.

Lietealtaiden sijainti suljetuilla kaatopaikka-alueilla, lietteen laatu ja suhteellisen vähäinen määrä huomioiden järkevin tapa lietealtaiden käytöstä poistamiseksi on niiden peittäminen ja alueille pääsemisen estäminen.

Vaihtoehtoisena ratkaisuna on lietteiden poistaminen. Korkeiden orgaanisten yhdisteiden pitoisuuksien vuoksi lietteitä ei kuitenkaan voi sijoittaa tavanomaisen eikä vaarallisen jätteen kaatopaikoille. Lietteiden polttaminen on mahdollista, mutta laitosta, joka polttaisi lietteet, on vaikeaa löytää. Asiaa on selvitetty aikaisemmin vastaavanlaisen kohteen yhteydessä. Vaikka liete poistettaisiin altaista, sillä ei ole vaikutusta kohteiden maankäyttöön.

Hetekylän, Puhoksen ja Sarakylän lietealtaiden peittäminen esitetään tehtäväksi esimerkiksi moreenilla tai muulla tiiviillä kivennäismaa-aineksella. Ennen peittämistä peitettävältä alueelta poistetaan puusto.

Täyttöalue muotoillaan kumpareeksi sade- ja sulamisvesien

poisjohtamiseksi. Täyttö-kerroksen paksuuden tulee olla koko lietealtaan alueella vähintään 500 mm. Kumpareiden peittokerros tehdään mullalla vähintään (100 mm), ja peittoalueet nurmetetaan. Peittomassoja tarvitaan karkeasti arvioiden n. 120-150 m³ktr/allas ja multaa n. 20-25 m³ktr.

Kulku lietealtaille estetään asettamalla tulotielle ajoesteet. Puhoksen ja Sarakylän lieteallasalueiden portit lukitaan.

Koska asetettuja lupaehtoja ei ole alueilla noudatettu ja alueiden kunnostus ja valvonta lupaehtojen mukaisesti on käytännössä mahdotonta, tekniset palvelut esittävät vastaanottopaikkojen kunnostusta sekä niiden lopullista sulkemista. Hetekylän lietteen sijoituspaikan osalta kaupungilla ei ole voimassa olevaa vuokrasopimusta.

Kunnostustyöhön ei teknisillä palveluilla ole budjetissa varattua määrärahaa. Kunnostustöiden arvioidut kustannukset ovat noin 40.000 euroa ja työn suorittamiseksi valtuuston tulisi myöntää teknisille palveluille lisämääräraha.

Oheismateriaalina kaupunginhallitukselle toimitetaan Pöyry Finland Oy:n laatima nykytilaselvitys ja esitys käytöstä poistamisesta.

Asian on valmistellut tekninen johtaja Eero Talala, puh. 040 5872275.

Kaupunginjohtajan esitys:

Kaupunginhallitus

- päättää sulkea ja kunnostaa Hetekylän, Puhoksen ja Sarakylän lietteiden loppusijoituspaikat,

- esittää valtuustolle 40.000 euron lisämäärärahan myöntämistä töiden suorittamiseksi teknisten palveluiden kustannuspaikkaan 4112.

Päätös:

Kaupunginhallitus hyväksyi esityksen yksimielisesti.